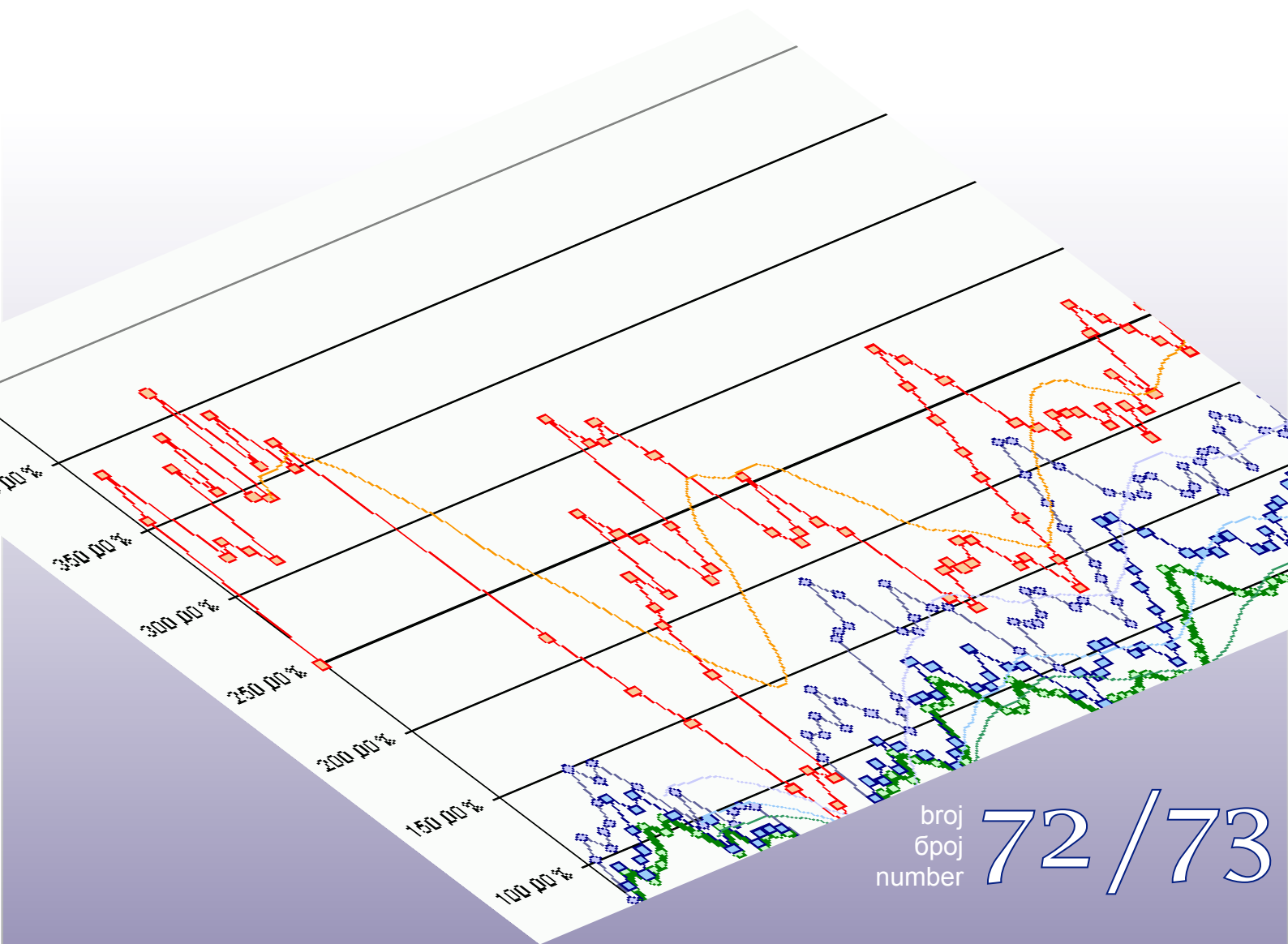




Macroeconomic Unit of the Governing Board of the Indirect Tax Authority

Oma Bilten

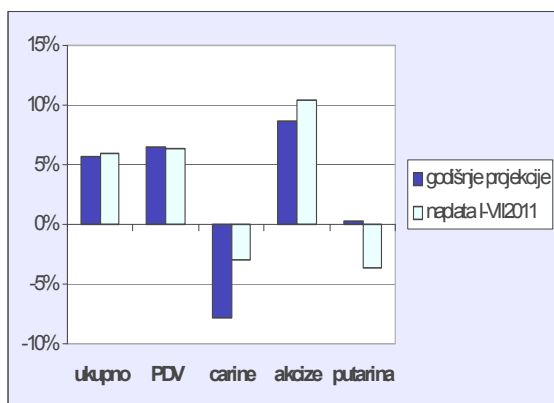


broj
број
number

72 / 73

Uz dvobroj

Uprkos snažnom rastu povrata PDV-a za sedam mjeseci 2011. ostvaren je rast prihoda od indirektnih poreza od 5,9%, što je za 0,2% iznad godišnjih projekcija Odjeljenja (vid. grafikon dole). Rast ukupnih prihoda je rezultat rasta neto naplate PDV-a i prihoda od akciza na cigarete. Isto tako, pad prihoda od carina je manji od očekivanog. Jedino je zabilježen pad prihoda od putarine, što je, slično trendu naplate kod akciza na derivate, rezultat određenih pomjeranja u obimu i strukturi potrošnje derivata, ali i sprovođenja oslobađanja u skladu sa odredbama Zakona o akcizama. Ova i ostala problematika naplate prihoda od indirektnih poreza detaljnije je analizirana u posebnom prilogu u ovom dvobroju. Pored toga, dajemo i analizu tekućih trendova u naplati prihoda od akciza na cigarete, čiji značaj za ukupni fiskalni bilans BiH postaje iz godine u godinu sve veći.



U ovom dvobroju dajemo i članak koji se bavi problemom fiskalnog prostora i javnog duga, gorući problem danas u EU, ali i u drugim zemljama svijeta. Posljednjih godina veliki broj zemalja je nastojao dubioze u fiskalnim bilansima, uzrokovane finansijskom i ekonomskom krizom, zatvoriti ili barem relaksirati dodatnim zaduživanjem. Ukoliko se privreda nađe na eksplozivnom putu javnog duga ključna problematika fiskalnih vlasti postaje pronalaženje pravih mjera na području fiskalne politike kojima će se osigurati održivost javnog duga na duži rok.

dr.sc. Dinka Antić
šef Odjeljenja

Sadržaj:

Naplata prihoda od indirektnih poreza, januar - juli 2011	2
Analiza tržišta cigareta u BiH	7
Fiskalni prostor i održivost javnog duga	11
Konsolidovani izvještaji: JR, Institucije BiH, entiteti	18
Konsolidovani izvještaji: Centralna vlada	19
Konsolidovani izvještaji: Kantoni	20

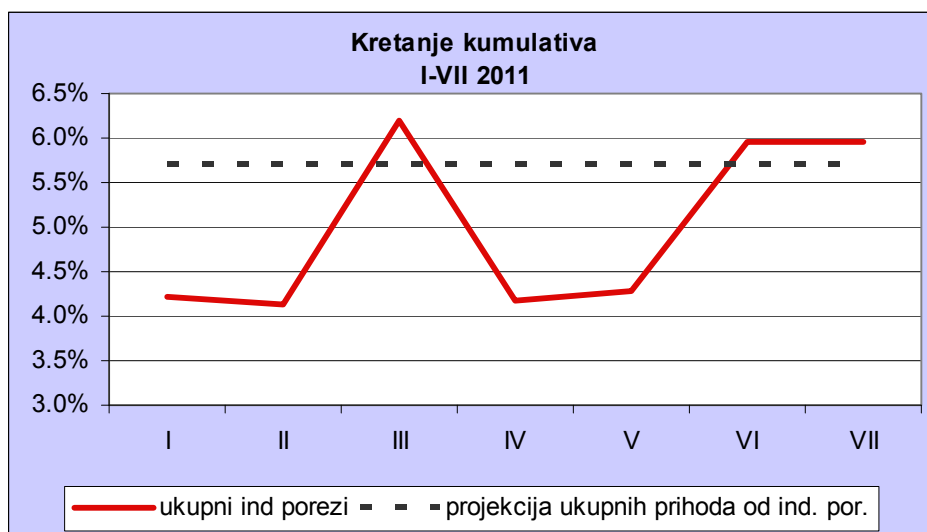
tehnička obrada : Sulejman Hasanović, IT saradnik
lektor : Darija Tošić, prof. anglistike

Naplata prihoda od indirektnih poreza, januar - juli 2011

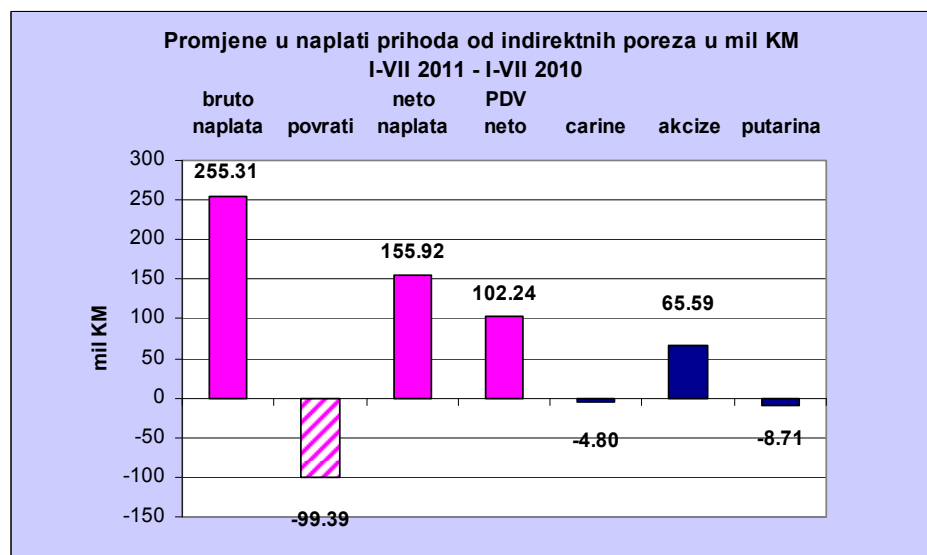
(pripremila: dr.sc. Dinka Antić)

Trendovi u ukupnim приходima

Prema preliminarnom izvještaju UIO za sedam mjeseci 2011. naplaćeno je, po odbitku povrata, 2,797 mlrd KM indirektnih poreza, što je za **5,9% više nego u istom razdoblju 2010.g.** U ovaj postotak je uključeno je i cca 20,9 mil KM naplaćenih prihoda koji su ostali neusklađeni nakon usklađivanja uplata na JR sa podnesenim prijavama/deklaracijama u modulima IT sistema UIO. Pozitivni trendovi iz prethodnog mjeseca su nastavljeni i u julu, tako da je neto rast prihoda nešto iznad godišnjeg projektiranog rasta od 5,7% (Grafikon 1).



Grafikon 1



Grafikon 2

Na nivou sedam mjeseci 2011.g. neto prihodi od indirektnih poreza su veći za cca 156 mil KM, što je uglavnom rezultat rasta prihoda od PDV-a i prihoda od akciza na cigarete. Rast je umanjen

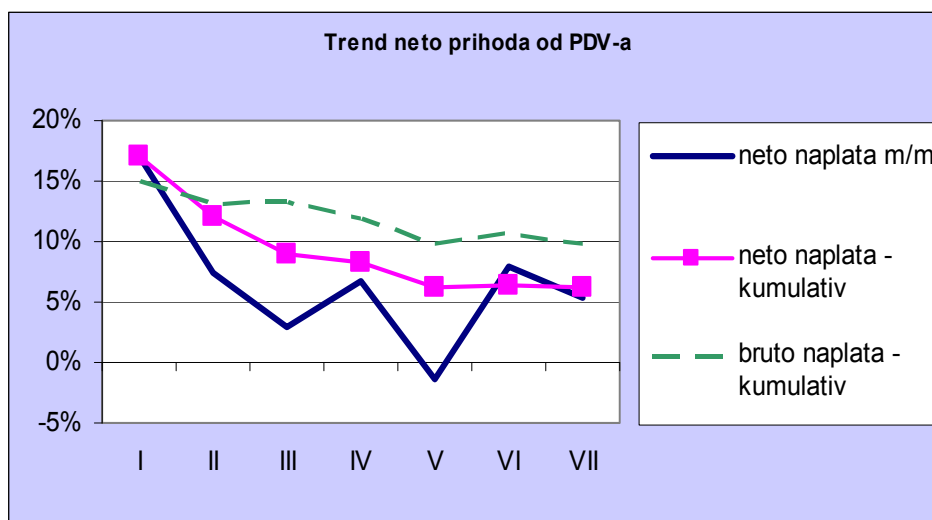
gubicima na prihodima od carina zbog primjene Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa EU i gubicima putarine zbog oslobađanja i isplate povrata iz 2009.godine (Grafikon 2).

Trendovi po vrstama prihoda

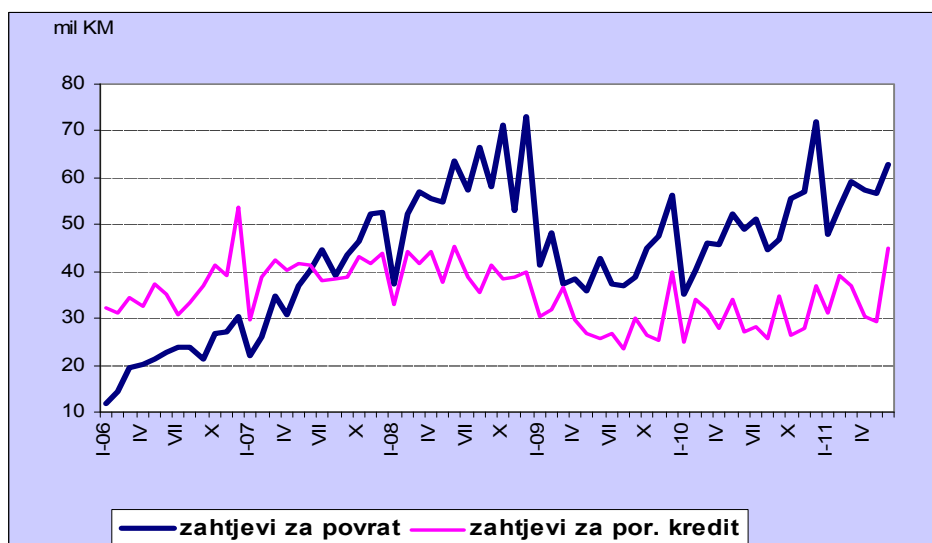
	VII 2011 / VII 2010	Kumulativ I-VII 2011/ 2010
carina	4,83%	-2,98%
PDV	5,32%	6,27%
akcize	11,28%	10,37%

PDV

Naplata prihoda od PDV-a i dalje opterećuju visoki povrati PDV-a, tako da je jaz između bruto i neto prihoda visok i stabilan.



Grafikon 3



Grafikon 4

Situacija sa povratima PDV-a ostaje i dalje zabrinjavajuća, ako se uzmu u obzir da obje komponente – povrati obveznicima i povrati međunarodnim organizacijama i institucijama imaju stabilan rast. Štaviše, izvjesno je da bi realizacija rastućih zahtjeva obveznika za povratima PDV-a po prijavama za posljednji mjesec u narednih mjesec-dva mogla dovesti do snažnog odliva sa jedinstvenog računa (Grafikon 4). Druga komponenta povrata odnosi se na povrate međunarodnim organizacijama i projektima koji su za sedam mjeseci veći za 37% u odnosu na isto razdoblje 2010.g., a u usporedbi sa pretkriznom 2008.godinom čak 161%.

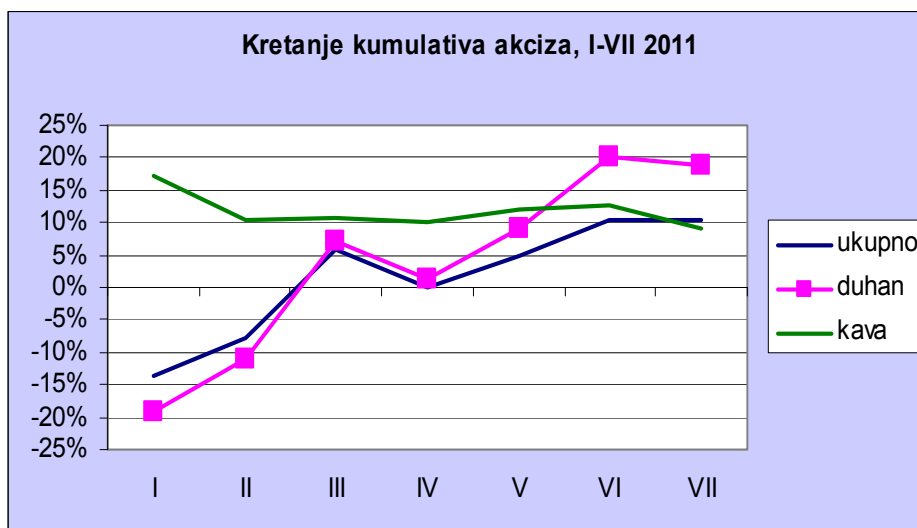
Carine

U dosadašnjem razdoblju u 2011.g. došlo je do daljeg smanjivanja prihoda od carina, mada to smanjenje iznosi svega 3%, budući da je već veliki dio uvoza pod bescarinskim režimom.

	2008	2009	2010	2011
Prihodi od carina u razdoblju I-VII (mil KM)	399	198	161	157
Kao % prihoda iz 2008	-	49,59%	40,41%	39,21%

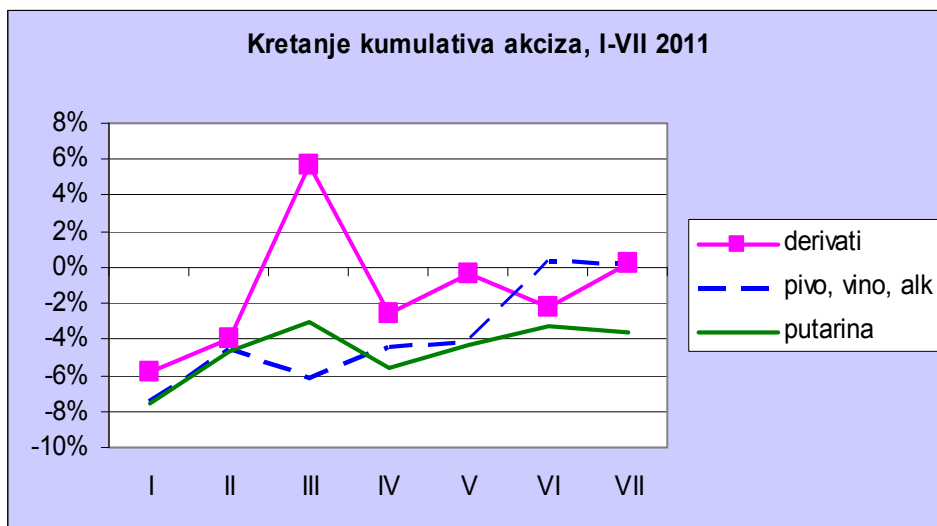
Akcize i putarina

	VII 2011 / VII 2010	Kumulativ I-VII 2011/ 2010
ukupno duhan	11,50%	18,79%
duhan uvoz	21,60%	22,09%
duhan domaći	-9,32%	11,65%
derivati nafte	15,15%	0,25%
uvozni	3,74%	6,46%
domaći	38,72%	-7,92%
kafa	-9,94%	9,04%
alkohol, pivo	-0,24%	-0,21%
putarina	-5,44%	-3,61%



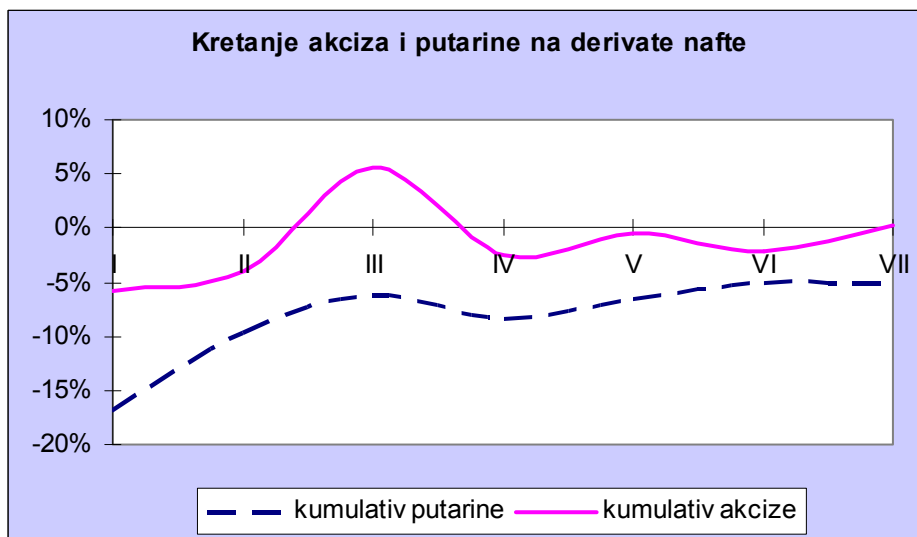
Grafikon 5

U julu 2011. zabilježeno je usporavanje rasta kod akciza na cigarete, što je i bilo očekivano s obzirom na dosadašnje oscilacije i enorman rast u prethodna dva mjeseca. Konačno je zabilježen i veći rast prihoda od akciza na derivate nafte (15%), zahvaljujući snažnom rastu akciza na domaće derivate (cca 39%). S druge strane, zabilježen je pad kod akciza na kafu, ali je zadržan pozitivan trend na razini sedam mjeseci. Smanjenje naplate akciza na pivo, vino, alkohol, alkoholna i bezalkoholna pića u julu je anuliralo dobru naplatu iz posljednjih mjeseci.



Grafikon 6

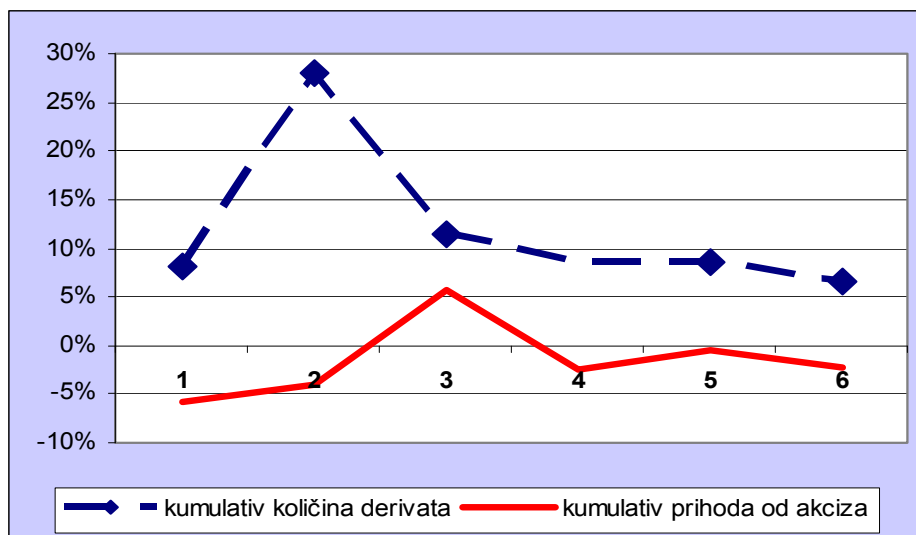
Poredeći sa kretanjem prihoda od akciza na naftne derivate evidentno je da je smanjenje putarine veće nego kod akciza na derivate. Rezultat je to primjene oslobađanja za rudnike, termoelektrane i željeznice, te zaostalih isplata povrata putarine za 2009.godinu. Pored toga, iz Grafikona 9 je uočljivo da prihodi od akciza ne prate trend uvezenih i proizvedenih derivata¹. Postoji nekoliko razloga.



Grafikon 7

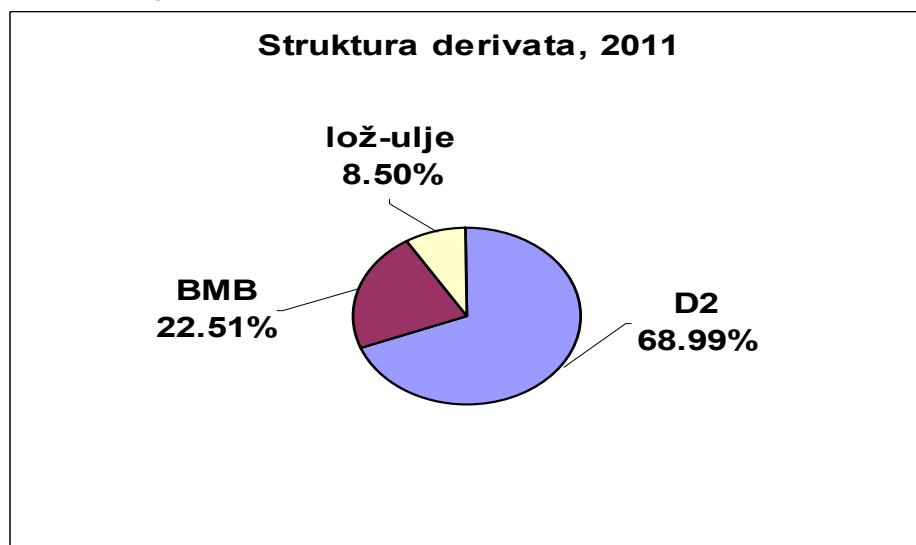
¹ Potrebno je naglasiti da izračuni potrošnje derivata ne mogu biti precizni zbog metodoloških poteškoća kod svođenja podataka o količinskom uvozu različitih vrsta derivata, koji se obračunava u kilogramima, na litre, koje su osnov za obračun akcize i putarine.

Prvo, došlo je do određenih promjena u strukturi potrošnje derivata. Evidentan je snažan rast uvoza/proizvodnje lož-ulja od 30,5% u prvih šest mjeseci na koji se ne plaća akciza, premda treba imati u vidu nizak ponder lož-ulja, s obzirom na nizak udio ovog derivata u ukupnoj potrošnji. No, ipak, zahvaljujući snažnom rastu potrošnje lož-ulja udio ovog derivata u ukupnoj potrošnji u prvih šest mjeseci 2011. je povećan sa 6,9% na 8,5%. Porast udjela lož-ulja dovodi do smanjenja prihoda od putarine. Međutim, veća potrošnja lož-ulja, koje je opterećeno manjim dažbinama, može biti i izvor poreznih prevara. Supstitucijom dizela sa lož-uljem gube se značajni prihodi od putarine (ukupno 0,25 KM / l) i pripadajući PDV-e.



Grafikon 8

Drugo, u prvih šest mjeseci potrošnja benzina u BiH je manja za 5,5% u odnosu na isto razdoblje 2010.g., dok je potrošnja dizela povećana za 6,6%. To je dovelo do pomjeranja strukture potrošnje derivata, u kojoj je udio benzina smanjen sa 25,4 na 22,5%. To je utjecalo i na iznos ubranih prihoda, budući da su prema odredbama Zakona o akcizama benzini opterećeni većom stopom akcize. Stoga, pomjeranja u strukturi potrošnje pogonskog goriva u korist dizela dovodi i do smanjenja očekivanih prihoda od akciza na derivate.



Grafikon 9

Analiza tržišta cigareta u BiH

(Pripremio: Aleksandar Eskić, makroekonomista u Odjeljenju)

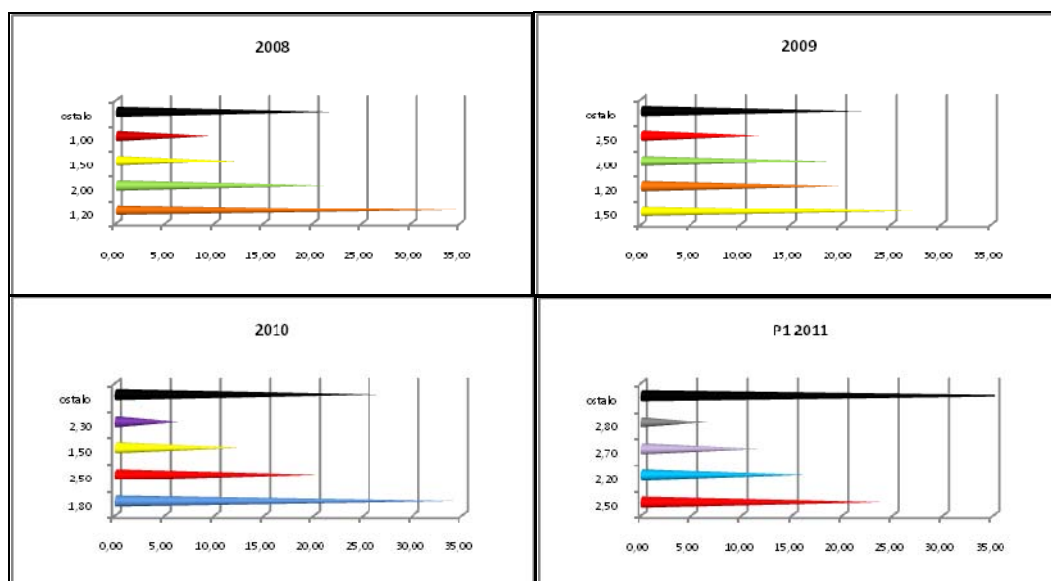
Uvod

Svjedoci smo da promet cigareta vremenom dobija sve više na značaju posebno sa aspekta obima prihoda javnih vlasti u BiH. Na ovu činjenicu presudno je uticao novi regulatorni okvir koji se počeo primjenjivati 01.07.2009. godine. Upravo ovaj novi regulatorni okvir je uslovio određene izmjene kako u pogledu poslovnog ambijenta tako i ponašanja glavnih aktera na tržištu cigareta. Jedna od glavnih novina je uvođenje specifične akcizne obaveze koja se određuje svake godine na osnovu odluke Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje, a povećava se za najmanje 7,5 KM na 1000 cigareta tj. 15 feninga po pakovanju od 20 cigareta².

Kao što smo pisali ranije, cilj novog Zakona o akcizama i pripadajućih podzakonskih akata je bio pružiti odgovor na tri glavna izazova sa kojima su se susretale vlasti Bosne i Hercegovine u tom momentu. Prvi se javlja kao posljedica izabranog evropskog puta i potrebe harmonizacije javnih politika u ovoj oblasti, posebno u smislu strukture i visine akcizne obaveze na cigarete. Drugi izazov je bio obezbjediti pouzdanu prihodovnu osnovu za javne vlasti u vremenu izgradnje i jačanja institucija na svim upravnim nivoima; kako institucija BiH tako i institucija entiteta Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine, i ostalih jedinica lokalne samouprave. Naglašavamo, korisnici prihoda od akciza na cigarete su sve javne vlasti u Bosni i Hercegovini što je i definisano Zakonom o raspodjeli prihoda sa jedinstvenog računa i entitetskim propisima. Treći izazov je unaprijeđenje javnog zdravlja, a najefikasniji instrument, bar kada govorimo o bolestima izazvanih duvanskim dimom, je povećanje cijena što posljedično dovodi do smanjenja potrošnje cigareta.

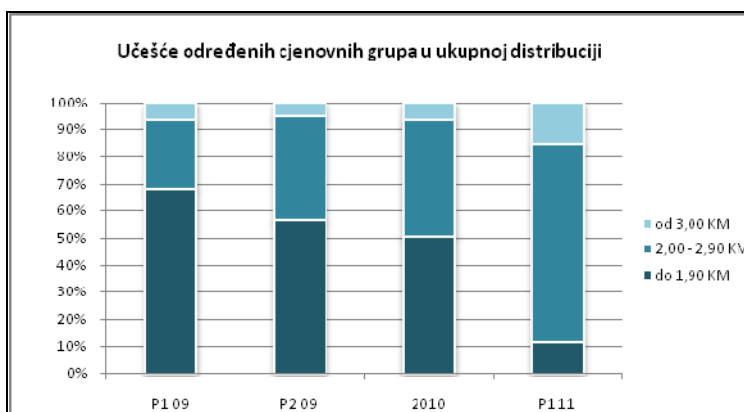
Karakteristike tržišta cigareta u BiH

Snažne promjene na tržištu cigareta izazvane primjenom odredbi novog Zakona o akcizama još uvijek traju. Prošlo je već više od dvije godine od stupanja na snagu ovog Zakona i u nastavku predstavljamo neke od glavnih efekata.



² Vidi član 22 Zakona o akcizama BiH (Službeni glasnik BiH 49/09)

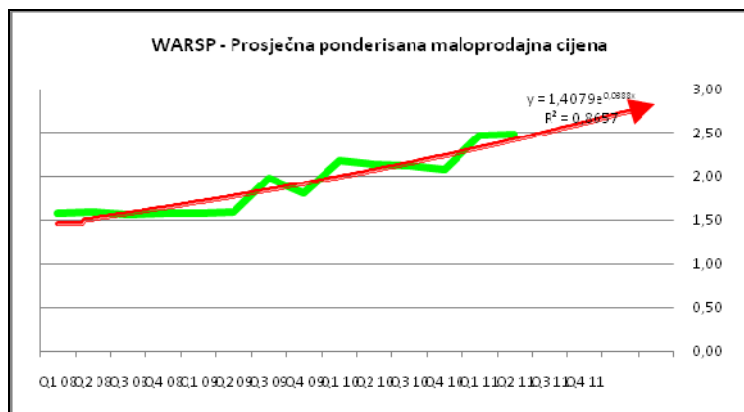
Na gornja 4 uporedna grafikona možemo vidjeti kretanje učešća 4 najzastupljenije cjenovne kategorije cigareta za period 2008 – P1 2011 (prvo polugodište). Na početku je bitno napomenuti da je udio 4 najzastupljenije cjenovne kategorije iznosio oko 4/5 ukupnog tržišta prije stupanja na snagu novog Zakona, da bi se potom smanjio na ispod 3/5 nakon stupanja na snagu novog Zakona (što se vidi i po povećanom učešću ostalih cjenovnih kategorija u ukupnom tržištu). Isto tako, vidimo da su vremenom više cjenovne kategorije smjenjivale one niže. Tako imamo da se cjenovni raspon 4 najzastupljenije cjenovne kategorije sve više smanjuje. Ovo je direktna posljedica evolucije određenih cjenovnih politika tržišnih aktera kao i njihovih rezultata.



Na gornjem grafikonu smo prikazali kretanje učešća pojedinih cjenovnih grupa za period 2009 – P1 2011. Pri tome smo posebno prikazali podatke za prvo polugodište 2009. godine kada se primjenjivao stari Zakon o akcizama. Vidimo da se učešće prve cjenovne grupe (do 1,90 KM) vremenom smanjivao sa nivoa od oko 2/3 ukupnog tržišta na nešto preko 10% u prvom polugodištu 2011. godine. Istovremeno je raslo učešće ostale dvije cjenovne kategorije tako da na kraju posmatranog perioda imamo približno jednako učešće cjenovne kategorije od 2,00 – 2,90 KM kao onom cjenovne kategorije do 1,90 KM na početku analiziranog perioda.

Prosječna ponderisana maloprodajna cijena cigareta

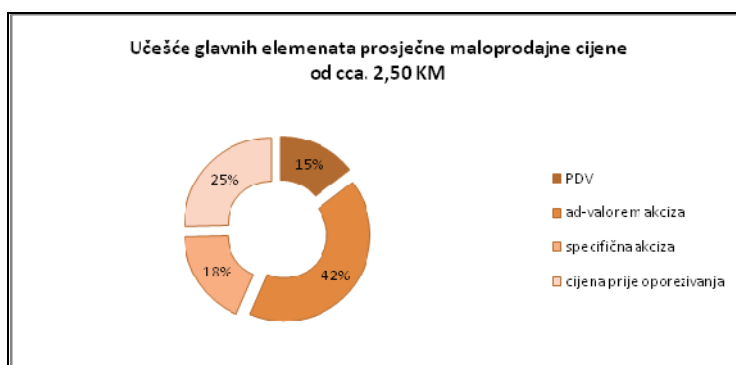
Sublimacija svega prethodno rečenog se najbolje ogleda u kretanju prosječne ponderisane maloprodajne cijene cigareta³. Na narednom grafikonu predstavili smo kvartalno kretanje ovog pokazatelja.



³ WARSP – Weighted Average Retail Selling Price
 Banja Luka: Bana Lazarevića, 78 000 Banja Luka, Tel/fax: +387 51 335 350, E-mail: oma@uino.gov.ba
 Sarajevo: Đoke Mazalića 5, 71 000 Sarajevo, Tel:+387 33 279 553, Fax:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

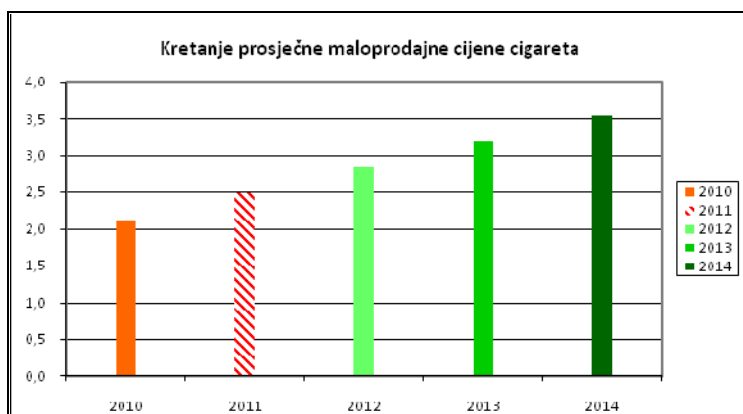
Ovdje uočavamo da se prosječna ponderisana maloprodajna cijena cigareta kretala oko nivoa od 1,50 KM do momenta stupanja na snagu novog Zakona o akcizama. Potom ovaj pokazatelj počinje da raste, uz blage oscilacije u određenim kvartalima, da bi na kraju posmatranog perioda dostigla nivo od oko 2,50 KM.

Na ovom mjestu dajemo strukturu maloprodajne cijene cigareta od 2,50 KM tj. učešće glavnih elemenata te cijene. Učešće PDV-a je približno 15% (što odgovara preračunatoj stopi PDV-a od 17% koja se primjenjuje u Bosni i Hercegovini). Na ad-valorem akciznu obavezu otpada 42%, dok je učešće specifične akcizne obaveze oko 18% (dok u apsolutnom iznosu ona iznosi 0,45 KM). Tako dolazimo do udjela cijene prije oporezivanja od oko 25% (napominjemo, maloprodajnu cijenu cigareta od 2,50 KM).



U ovu cijenu prije oporezivanja ulaze troškovi proizvodnje i svi zavisni troškovi koji se javljaju prilikom proizvodnje kao i eventualnog uvoza (prvenstveno carina). Naravno, tu je i određena marža kao nagrada za sve učesnike u lancu – od proizvođača do maloprodavca.

U nastavku prikazujemo mogući smjer i intenzitet kretanja prosječne ponderisane maloprodajne cijene cigareta u okvirima postojeće politike oporezivanja cigareta, uz zadržavanje cijene prije oporezivanja na približno istom nivou.

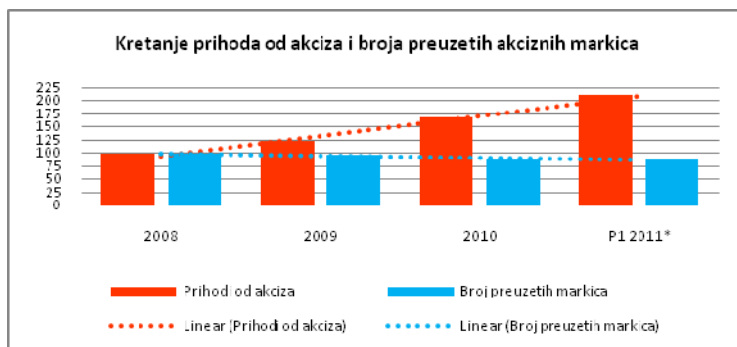


Na ovom grafikonu vidimo da bi se prosječna ponderisana maloprodajna cijena cigareta mogla kretati od procenjenog nivoa od oko 2,50 KM u 2011. godini do nešto iznad 3,50 KM već u 2014. godini. To zapravo predstavlja povećanje prosječne ponderisane maloprodajne cijene od preko 40% u roku od 3 godine.

Iako raspolažemo sa određenim procjenama prema različitim scenarijima, ostaje da se vidi u kojoj mjeri će se to odraziti na ukupnu potrošnju, strukturu same potrošnje kao i cjenovne politike učesnika na tržištu cigareta.

Prihodi od akciza na cigarete

Na donjem grafikonu možemo vidjeti kako su se kretali prihodi i količine izdatih markica u periodu 2008 – P1 2011. godina. Kao što smo i očekivali, u skladu sa našim predviđanjima, broj preuzetih markica se smanjivao kako je rasla prosječna maloprodajna cijena. Tako možemo reći da se količina smanjila za oko 12% u prvom polugodištu 2011. godine u odnosu na isti period bazne (2008. godine). U istom tom periodu prihodi su znatno porasli, i samo za prvo polugodište 2011. godine iznose skoro kao za cijelu baznu (2008.) godinu.



*) prikupljeni prihodi kao i količina izdatih markica u prvom polugodištu uporedili smo sa istovjetnim podacima za prvo polugodište 2008. godine

Zaključak

Ovo nam govori da dosadašnja praksa Bosne i Hercegovine ne odstupa značajno od iskustava ostalih zemalja koje su prošle ovim putem. Možemo pretpostaviti da će se količine nastaviti smanjivati uz istovremno povećanje prosječne maloprodajne cijene cigareta. Pretpostavljamo rezultat kretanja ovih pojava kao nastavak ispoljenog pozitivnog trenda kretanja prikupljenih prihoda od akciza na cigarete. Stvarni neto efekat će prvenstveno zavistiti od elastičnosti potrošnje cigareta, koja je do sada bila vrlo rigidna, kao i cjenovne politike tržišnih aktera. Činjenica je da se prosječna cijena prije oporezivanja konstatno smanjuje tako da je evidentno da i duhanska industrija preuzima teret povećanja cijena elemenata koji utiču na konačnu maloprodajnu cijenu. Logična pretpostavka je da je sve ovo posljedica smanjenja raspoloživog budžeta pojedinaca namijenjen podmiranju potreba kao što je pušenje. Znači, sa ukupnim ekonomskim oporavkom možemo očekivati stvaranje uslova za povećanje prikupljenih prihoda po ovom osnovu. Do tada, potrebno je posebnu pažnju i dodatnu energiju usmjeriti na kontrolu primjene postojeće politike oporezivanja duhana i duhanskih proizvoda kao i prevenciju nelegalne trgovine cigaretama što dovodi do različitih anomalija na tržištu poput nelojalne konkurencije, smanjenog priliva u budžete javnih vlasti za finansiranje javnih potreba, i ostalih negativnih pojava koje ovakva praksa može inicirati.

Fiskalni prostor i održivost javnog duga

(pripremila: Aleksandra Regoje)

Uvod

Posljedice finansijske krize postavljaju izazove velikom broju razvijenih ekonomija u pogledu održivosti javnog duga. Ukoliko se privreda nađe na eksplozivnom putu javnog duga, ključna problematika je pronalaženje rješenja za vraćanje fiskalne održivosti koja podrazumijeva zadovoljavanje dugoročnog budžetskog ograničenja.

Potrebno je dati odgovor na pitanje kako fiskalnom politikom pravilno odgovoriti na rast javnog duga kako bi se obezbijedila njegova održivost u budućnosti.

U uslovima rastućeg javnog duga odgovorna politika podrazumijeva povećavanje primarnog bilansa da bi se stabilizovao udio duga u bruto društvenom proizvodu (BDP). Naravno da može doći do raznih šokova (npr. rastući izdaci usljed finansijske krize) koji dovode do odstupanja od ovog pravila, ali će se visina javnog duga na kraju stabilizovati ukoliko je naknadno povećanje primarnog bilansa dovoljno da nadoknadi rastuće izdatke za kamate.

U nastavku je objašnjeno da ovo pravilo ipak ne može doslovno važiti na svakom nivou duga pošto bi, na određenom nivou, zahijevalo primarni bilans koji prekoračuje iznos BDP-a. Objasnjeno je i pojam granice duga iznad koje, u odsustvu fiskalnog prilagođavanja, dug postaje eksplozivan a nemogućnost otplate neizbježna.

Primarni bilans i granica duga

Šira definicija održivosti duga polazi od toga da je uslov ispunjavanja kriterijuma intertemporalnog budžetskog ograničenja da primarni bilans reaguje pozitivno na visinu duga iz prethodnog perioda. Ova definicija ne uzima u obzir mogućnost neograničenog rasta nivoa javnog duga. Pri umjerenom nivou javnog duga njegova dinamika je održiva, a njegov rast iziskuje dovoljan iznos primarnog bilansa, kako bi se stabilizovalo učešće duga u bruto društvenom proizvodu. Na niskom nivou duga postoji neznatan odgovor primarnog bilansa na njegov rast. Kako dug raste, bilans reaguje snažnije, te na kraju proces prilagođavanja prestaje obzirom da postaje teško dalje smanjiti rashode ili povećati prihode.

Kada primarni suficit ne drži korak sa višim efektivnim troškovima kamata na rastući dug (jednakim proizvodu udjela duga u BDP-u i razlike kamatne stope i stope rasta realnog BDP-a⁴) dolazimo do nivoa granice duga⁵, iznad koje dug postaje eksplozivan ukoliko ne dođe do promjene fiskalne politike. Granica duga ne predstavlja čvrstu i nepromjenjivu barijeru, nego definira kritičnu tačku duga iznad koje bi se dotadašnja politika pokazala nedovoljnom za njegovu održivost. Neki postavljaju pitanje značaja granice duga u razvijenim ekonomijama, s obzirom na pravo države da oporezuje i (ne) troši. Ipak, to ne znači da promjene u fiskalnoj politici uvijek mogu osigurati otplatu javnog duga, jer tržištu nisu dovoljna obećanja o promjeni politike ako zemlja u prošlosti nije preduzimala prilagođavanje. Stoga solventnost treba posmatrati iz ugla fiskalnog prilagođavanja zemlje u prošlosti – odnosno kako je politika u prošlosti reagirala na promjenu visine javnog duga.

Treba imati u vidu i da povjerenici neće biti spremni posuđivati pod jednakim uslovima sve do nivoa duga na kojem je nemogućnost otplate neizbježna. Prepoznajući da se zemlja približava granici

⁴ eng. *interest rate-output growth rate differential*

⁵ Grafičko objašnjenje granice duga dostupno je u Ostry i dr, „Fiscal Space“, 2010, str. 8

duga, povjerioci zahtijevaju rastuću premiju rizika, obzirom da raste i vjerovatnoća da negativni „fiskalni šok“ može dovesti do neodrživosti javnog duga. Rastuća premija rizika, opet, zahtijeva veći primarni suficit usljed rasta izdataka za otplatu duga, što opet povećava rizik neodrživosti.⁶

Empirijske analize (Mendoza i Ostry, 2008) ukazuju da primarni bilansi zaista pozitivno reaguju na rastući dug u velikom broju razvijenih ekonomija, ali da to nije slučaj kod zemalja sa relativno visokim udjelima duga u BDP-u. Analize koje zalaze dublje u ovu problematiku (Ostry i dr, 2010 i Ghosh i dr, 2011) ukazuju na slabljenje korelacije primarnog bilansa i duga na visokim nivoima duga, pokazujući da tzv. funkcija fiskalne reakcije nije linearna (na visokim nivoima duga primarni bilans reaguje slabije i na kraju reakcija postaje negativna).⁷ To znači da, kada dug postane veoma veliki, onda je teže obezbijediti dovoljan nivo fiskalnog bilansa koji će obezbijediti njegovu održivost.

O održivosti javnog duga u razvijenim ekonomijama ranije se rijetko diskutovalo. Naravno da su i one imale fiskalnih izazova (npr. usljed „demografskih pritisaka“ i sl.), ali su to bili dugoročni problemi, a ne pitanja koja se moraju trenutno riješiti. Sve se to promijenilo nakon posljednje ekonomske krize. Pitanja oko održivosti duga mnogih razvijenih zemalja, poput Grčke, Španije ili Irske, pune brojne naslove u štampi. Kriza je uzela svoj danak i u brojnim razvijenim zemljama izvan Eurozone, kao što su Velika Britanija, Japan ili SAD. Pad prihoda i mjere stimuliranja privrede uzrokovali su brojnim razvijenim zemljama ogromne udjele javnih dugova u BDP-u. Mnogi, ipak, smatraju da je globalna finansijska kriza samo pogodna žrtva za eskaliranje dugova u brojnim razvijenim ekonomijama, a da uzroke treba tražiti na drugom mjestu. Ključno pitanje je kako je vođena fiskalna politika prije globalne krize, a ne tokom nje.

U tabeli br.1 prikazan je udio duga u bruto društvenom proizvodu u razvijenim ekonomijama za godine početka (2007) i kraja krize (2009), kao i MMF-ove projekcije za 2015. godinu. U prosjeku, javni dug je porastao sa 60% BDP-a u 2007. godini na skoro 75% do kraja 2009. Prema projekcijama MMF-a, ovaj udio će rasti i tokom narednih nekoliko godina, te će u prosjeku iznositi preko 85% BDP-a 2015. godine.

Fiskalni okvir i fiskalna stabilnost

Općiprihvaćeno je da izrada srednjoročnog fiskalnog okvira može doprinijeti fiskalnoj stabilnosti. Okvir obezbjeđuje da porezna, rashodovna i politika javnog duga budu usklađene sa strateškim prioritetima i fiskalnim ciljevima zemlje. Međugeneracijski fiskalni okviri su takođe priznati među zemljama članicama G-20. U Australiji na primjer, *Charter of Budget Honesty Act* iz 1998. godine zahtijeva redovnu izradu dugoročnog Međugeneracijskog izvještaja (*Intergenerational Report-IGR*), koji se odnosi na period od četrdeset godina. Mada su ekonomske projekcije u ovako dugom roku okvirne, ovaj izvještaj može obezbijediti naznake gdje se u budućnosti može pojaviti fiskalni pritisak.

⁶ Ostry i dr, „Fiscal Space“, IMF Staff Position Note, Sept. 2010

⁷ Ghosh i dr „Fiscal space in advanced countries“, 2011

Tabela 1.

Zemlja	Dug/BDP			Zemlja	Dug/BDP		
	2007	2009	2015		2007	2009	2015
Australija	9,4	15,5	20,9	Italija	103,4	115,8	124,7
Austrija	59,5	67,3	77,3	Japan	187,7	217,7	250,0
Belgija	82,8	97,3	99,9	Koreja	29,6	32,6	26,2
Kanada	65,0	82,5	71,2	Holandija	45,5	59,7	77,4
Danska	34,1	47,3	49,8	N.Zeland	17,4	26,1	36,1
Finska	35,2	44,0	76,1	Norveška	58,6	53,6	53,6
Francuska	63,8	77,4	94,8	Portugal	63,6	77,1	98,4
Njemačka	65,0	72,5	81,5	Španija	36,1	55,2	94,4
Grčka	95,6	114,7	158,6	Švedska	40,5	40,9	37,6
Island	29,3	105,1	86,6	V. Britanija	44,1	68,2	90,6
Irska	24,9	64,5	94,0	SAD	62,1	83,2	109,7
Izrael	78,1	77,8	69,9	Prosjek	57,9	73,7	86,1

Izvor: Ostry i dr „Fiscal Space“, IMF Staff Position Note, Sept. 2010, str. 13.

Fiskalni prostor

Pitanja sa kojima se danas suočavaju brojne zemlje su sljedeća:

- koliki je stepen manevarskog prostora u fiskalnoj politici i
- koje mjere prilagođavanja su potrebne mjere za postizanje održivosti javnog duga.

Fiskalni prostor (eng. *fiscal space*) se može definirati kao prostor u vladinom budžetu kojim se mogu obezbijediti sredstva za realizaciju željenog cilja bez ugrožavanja njene finansijske održivosti ili stabilnosti ekonomije. Neki autori ga definišu razlikom između trenutnog nivoa javnog duga i njegovog limita. Vlada može obezbijediti dodatni fiskalni prostor podizanjem poreza, obezbjeđivanjem grantova iz inostranstva ili smanjenjem rashoda nižeg prioriteta, ali bez ugrožavanja makroekonomske stabilnosti i fiskalne održivosti.

Pitanje fiskalnog prostora je aktuelnije za zemlje u razvoju nego kod razvijenih zemalja, s obzirom na veći pritisak na njihove tekuće troškove, mada fiskalni problemi danas predstavljaju prepreke za globalni oporavak i u mnogim industrijskim zemljama. Za nerazvijne zemlje je ključno pitanje kako kreirati fiskalni prostor u uslovima hroničnih finansijskih debalansa i neadekvatne porezne osnovice. Značajni prilivi stranih resursa u ovim zemljama mogu ugroziti makroekonomsku stabilnost zemlje (npr. kroz rast realnog deviznog kursa), ili prouzrokovati prekomjernu zavisnost od pomoći. Takođe, zemlje koje primaju strana sredstva za određene sektore mogu se suočiti sa dodatnim potrebama za budžetskim sredstvima kao rezultat razvoja povezanih sektora.

Da bi se izračunali pokazatelji granice duga i fiskalnog prostora, potrebne su procjene kamatnih stopa na javni dug.

Postoje dva pristupa ovoj procjeni. Prvi je tzv. tržišni pristup (eng. *market approach*) koji polazi od tekućih ili projektovanih tržišnih kamatnih stopa na javni dug, a bazira se na pretpostavci da visina tržišne stopa odražava vjerovatnoću neodrživosti duga. Postoje dvije varijante ovog pristupa, a to su istorijski prosjek i projekcije. Korištenje ovog pristupa (istorijski ili projektovani) može dovesti do precjenjivanja granice duga, jer ne uzima u obzir činjenicu da bi kamatne stope snažno porasle kad bi se dug približio granici. Stoga postoji drugi pristup, zasnovan na modelu (tzv. *model approach*), koji uzima u obzir rastući rizik neodrživosti kako se dug približava granici.

Na osnovu istraživanja koje su proveli Ghosh i dr (2011), uzimajući u obzir podatke iz perioda 1985-2007, date su procjene granice duga (\bar{d}), kao i dugoročno učešće duga u BDP-u kojem svaka od zemalja teži (d^*). Mada postoje ogromne razlike među projektovanim podacima po zemljama, prema izračunu koji uzima u obzir istorijske i projektovane kamatne stope, d^* varira između 0 i 110 procenata BDP-a, a \bar{d} od 150 do 260 procenata BDP-a. Ne razlikuju se znatno ni d^* i \bar{d} projektovani na osnovu kamatnih stopa izračunatih na osnovu modela (tabela 2).

Tabela 2. Procjene d^* i \bar{d} po zemljama

Zemlja	Tržišni pristup				Pristup na osnovu modela	
	d^*		\bar{d}		d^*	\bar{d}
	istor.	proj.	istor.	proj.		
Australija	0,0	0,0	203,9	193,2	0,0	202,7
Austrija	63,9	54,3	179,7	187,3	55,1	170,7
Belgija	60,3	76,3	182,0	168,4	53,7	172,0
Kanada	110,8	82,6	152,3	181,1	75,2	173,1
Danska	0,0	0,0	175,7	208,7	0,0	195,9
Finska	0,0	0,0	200,4	184,5	0,0	167,0
Francuska	94,8	89,8	170,9	176,1	92,7	159,7
Njemačka	94,5	71,0	154,1	175,8	63,6	170,0
Grčka	80,5	...	196,5
Island	0,0	...	213,5	...	0,0	157,3
Irska	0,0	90,7	245,7	149,7	42,9	157,6
Izrael	79,7	82,1	184,8	182,4	65,0	183,9
Koreja	0,0	0,0	217,2	229,2	0,0	220,3
Holandija	50,2	50,7	190,5	190,1	58,0	168,7
N.Zeland	0,0	0,0	201,0	186,4	0,0	197,6
Norveška	0,0	0,0	263,2	249,2	0,0	233,5
Portugal	77,1	...	191,6
Španija	0,0	94,8	218,3	153,9	70,2	168,4
Švedska	0,0	0,0	203,5	204,9	0,0	167,8
V. Britanija	79,6	94,9	182,0	166,5	75,5	166,0
SAD	78,7	101,2	183,3	160,5	77,6	173,1
medijana	50,2	62,6	191,60	183,4	53,7	170,7
prosjek	41,4	49,3	195,70	186,0	38,4	179,2

Izvor: Ghosh i dr, "Fiscal Fatigue, Fiscal Space and Debt Sustainability in Advanced Economies", NBER, Feb. 2011, str. 30.

Procjena fiskalnog prostora⁸ (Ghosh i dr, 2011) je izvršena poređenjem projektovanog udjela duga u BDP-u u 2015. godini i granice duga \bar{d} .⁹ U tabeli broj 3. date su procjene vjerovatnoće da zemlja

⁸ Pokazatelj fiskalnog prostora je procjena, a ne zvaničan podatak, jer se granica zaduživanja ne može sa sigurnošću precizno utvrditi.

ima određeni iznos fiskalnog prostora (0, 50 ili 100 procenata BDP-a). Sivom bojom su označena polja gdje je vjerovatnoća manja od 50%.

Tabela 3. Procjena vjerovatnoće fiskalnog prostora po zemljama (u %)

Zemlja	Projekcije kam.st. na osnovu tržišnog pristupa			Projekcije kam.st. na osnovu modela		
	FS>0	FS>50	FS>100	FS>0	FS>50	FS>100
Australija	99,8	99,5	99,5	99,8	99,8	99,8
Austrija	97,9	97,8	75,1	81,4	81,4	38,1
Belgija	95,9	89,7	2,9	95,5	92,0	5,2
Kanada	92,2	92,1	70,3	80,9	80,9	57,1
Danska	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Finska	96,2	96,0	69,3	72,8	72,8	37,1
Francuska	88,7	86,6	12,0	65,5	63,1	4,3
Njemačka	93,0	92,3	35,3	82,6	82,3	25,8
Grčka	6,3	0,1	0,1	0,3	0,0	0,0
Island	49,1	44,0	5,8	57,9	57,3	20,4
Irska	66,0	55,9	1,7	60,9	58,8	4,3
Izrael	97,1	97,1	80,7	95,1	95,1	81,4
Italija	17,3	1,7	0,2	0,1	0,1	0,1
Japan	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Koreja	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Holandija	99,3	99,2	83,1	81,0	80,8	35,1
N.Zeland	93,3	93,0	92,1	94,5	94,5	94,5
Norveška	100,0	100,0	100,0	99,9	99,9	99,9
Portugal	34,4	27,1	0,4	27,6	23,8	0,5
Španija	69,9	61,0	1,6	82,6	79,8	6,3
Švedska	99,9	99,9	99,9	71,3	71,3	70,6
V. Britanija	78,1	75,9	8,9	69,3	68,9	12,1
SAD	71,8	52,2	1,2	82,9	71,2	2,8
medijana	93,0	92,1	35,3	81,0	79,8	25,8
prosjeak	75,9	72,2	45,2	69,7	68,4	38,9

Izvor: Ghosh i dr, "Fiscal Fatigue, Fiscal Space and Debt Sustainability in Advanced Economies", NBER, Feb. 2011, str. 33.

Vjerovatnoća pozitivnog fiskalnog prostora je visoka za brojne zemlje, uključujući Australiju, Dansku, Koreju, Novi Zeland i Norvešku, ali je mala ili ne postoji za veliki broj evropskih zemalja i Japan. Zemlje koje imaju nisku vjerovatnoću pozitivnog fiskalnog prostora treba da preuzmu fiskalno prilagođavanje. Čak će i neke zemlje, za koje se procenjuje da imaju dovoljno fiskalnog prostora, trebati preduzeti srednjoročno prilagođavanje, uzimajući u obzir njihove potencijalne obaveze.

⁹ S obzirom da čak i neznatne promjene procjene primarnog bilansa mogu dovesti do značajnih promjena u procjenama granice duga, model dozvoljava simulaciju projektovanih koeficijenata funkcije primarnog bilansa.

Umjesto zaključka

Procjena fiskalnog prostora zavisi od projektovanog nivoa duga u budućnosti i njegove granice, koja opet zavisi od fiskalnih performansi u prošlosti. Stoga, zemlje koje imaju relativno visok dug mogu da uživaju dodatni fiskalni prostor ako su se u prošlosti pokazale kao fiskalno odgovorne.

Analize ukazuju da granice dugova značajno variraju od zemlje do zemlje. Može se zaključiti da fiskalni prostor varira iz dva razloga: različitog nivoa zaduženosti i različitih limita duga. Procjena da zemlja ima malo ili nimalo fiskalnog prostora ne znači neminovno da se dug neće moći otplatiti, jer njegove granice nisu uklesane u kamenu. Procjene fiskalnog prostora se zasnivaju na pretpostavci da će fiskalna politika nastaviti trend iz prošlosti, ali se ona može promijeniti. Nizak nivo fiskalnog prostora treba da alarmira promjene u politici, kako bi se osigurala fiskalna održivost.

Literatura

- Ostry et al., „Fiscal Space“, IMF Staff Position Note, Sept. 2010
- Ghosh et al., „Fiscal Fatigue, Fiscal Space and Debt Sustainability in Advanced Economies“, NBER, Feb. 2011
- Heller P, „Fiscal Space: What It Is and How to Get It“, Finance and Development, IMF, June 2005
- Ghosh et al., „Fiscal space in advanced countries“, March 2011
- Baldacci et al., „Measuring Fiscal Vulnerability and Fiscal Stress: A Proposed Set of Indicators“, IMF Working Paper, April 2011
- Schick A, „Budgeting for Fiscal Space“, June 2008
- Doherty L. i Yeaman L, „Fiscal space in G-20“, Australian Treasury, Economic Roundup Issue 3, 2008
- J. D. Ostry, [„Watch This \(Fiscal\) Space: Assessing Room for Fiscal Maneuver in Advanced Countries“](#), Sept 2010

Konsolidovani izvještaji

(pripremila: Aleksandra Regoje i Mirela Kadić)

Tabela 1. (Konsolidovani izvještaj: BiH, entiteti, JR)

Konsolidovani izvještaj uključuje:

- prihode od indirektnih poreza koje prikuplja Uprava za indirektno oporezivanje na Jedinostveni račun,
- transfere sa Jedinostvenog računa UIO za servisiranje vanjskog duga,
- transfere sa Jedinostvenog računa UIO za finansiranje Brčko Distrikta, kantona, općina i Direkcija za puteve,
- prihode i rashode budžeta institucija Bosne i Hercegovine,
- prihode i rashode budžeta Federacije BiH,
- prihode i rashode budžeta Republike Srpske.

Tabela 2. (Konsolidovani izvještaj: Centralna vlada)

Konsolidovani izvještaj uključuje:

- prihode i rashode budžeta institucija BiH,
- prihode i rashode budžeta FBiH i kantona,
- prihode i rashode budžeta RS,
- prihode i rashode budžeta BD.

Tabele 3.1. – 3.5. (Konsolidovani izvještaji: kantoni)

1. Konsolidovani izvještaj uključuje:

- Prihode i rashode budžeta kantona
- Prihode i rashode budžeta pripadajućih općina

2. Neto finansiranje se odnosi na razliku primljenih zajmova i njihove otplate

Preliminarni konsolidovani izvještaj: BiH, entiteti i JR, I-VI 2011.

	I	II	III	IV	V	VI	I-VI
Prihodi	409,1	387,7	484,9	460,3	478,9	537,9	2.758,8
Poreski prihodi	383,4	362,1	440,3	413,0	451,0	503,1	2.552,8
Indirektni porezi	366,1	338,5	387,3	373,0	419,3	465,0	2.349,1
PDV	237,7	222,1	230,2	247,6	249,5	275,9	1.462,9
PDV na uvoze	138,3	180,4	210,4	204,1	202,2	227,2	1.162,6
PDV obaveza prema PDV prijavama	149,5	115,6	98,3	108,2	117,9	118,2	707,8
PDV prema automatskom razrezu od stane UIO	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,6
PDV jednokratne uplate	0,3	0,2	0,3	0,1	0,1	0,0	0,9
Ostalo	2,7	2,6	3,0	2,6	2,4	2,5	15,7
Povrat PDV	-53,1	-76,8	-81,9	-67,4	-73,2	-72,4	-424,8
Carine	15,5	20,9	26,5	23,9	24,1	24,9	135,8
Porez na promet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Akciza	93,2	76,4	107,8	79,2	118,0	138,2	612,9
uvozni pr.	60,6	54,1	70,7	52,3	80,2	92,9	410,7
u zemlji	32,6	22,3	37,1	27,0	37,8	45,4	202,2
Putarina	21,2	19,0	22,3	22,6	26,5	24,9	136,5
Ostalo	1,5	1,3	1,4	1,6	2,2	2,0	10,0
Ostali povrati	-3,1	-1,2	-0,9	-1,9	-1,0	-1,0	-9,1
Direktni porezi	17,3	23,6	53,0	40,0	31,6	38,1	203,7
Prihodi od poreza na dobit	8,7	10,7	35,1	23,6	13,5	20,0	111,6
Prihodi od poreza na dohodak	8,1	12,1	16,9	15,5	17,2	17,2	86,9
Ostali direktni porezi	0,6	0,8	1,0	0,9	0,9	0,9	5,1
Doprinosi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Neporeski prihodi	23,8	24,3	41,0	46,5	27,5	33,2	196,3
Grantovi	1,9	1,3	3,6	0,9	0,4	1,6	9,6
Ostali prihodi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rashodi	393,2	372,1	492,6	522,1	461,7	509,0	2.750,7
Bruto plaće i naknade troškova zaposlenih	118,2	118,8	150,3	130,5	131,4	131,2	780,4
Izdaci za materijal i usluge	9,9	14,1	19,2	23,2	26,3	31,2	123,9
Subvencije i transferi	89,2	83,7	142,8	182,8	105,9	113,5	717,9
Kamate (domace i strane)	3,3	5,9	9,2	4,7	10,3	19,8	53,2
Kamate na ino-dug	3,3	4,6	8,2	3,9	10,3	18,1	48,2
Kamate na unutrašnji dug	0,0	1,4	1,0	0,8	0,0	1,7	5,0
Ostala tekuća potrošnja	2,9	3,4	11,8	15,4	16,4	18,5	68,4
Kapitalni izdaci	0,2	0,4	1,0	1,3	2,6	12,6	18,1
Ostali izdaci	4,2	2,7	6,8	8,0	7,5	10,1	39,3
Transferi sa JR	166,9	144,5	165,0	160,1	173,9	187,8	998,1
od čega: FBiH / kantoni, općine, Direkcija za ceste	127,5	110,3	127,9	123,1	133,3	142,8	764,8
od čega: RS / gradovi, općine, JP "Putevi RS"	28,5	24,2	25,6	25,9	27,9	30,7	162,8
od čega: Brčko	10,9	10,0	11,5	11,1	12,6	14,3	70,4
Primljene otplate datih zajmova (neto) i kapitalni dobici	-1,5	-1,5	-13,5	-4,1	-12,5	-15,6	-48,5
Bilans	15,9	15,6	-7,7	-61,7	17,2	28,9	8,0
Finansiranje	-15,9	-15,6	7,7	61,7	-17,2	-28,9	-8,0

Tabela 1.

Konsolidovani izvještaj: Centralna vlada, I-VI 2011.

	Q1	Q2	Ukupno
Prihodi	1.251,9	1.454,8	2.706,7
Poreski prihodi	1.110,8	1.288,5	2.399,4
Indirektni porezi	939,2	1.088,6	2.027,8
Direktni porezi	171,6	200,0	371,6
Prihodi od poreza na dobit	78,9	88,1	167,0
Prihodi od poreza na dohodak	84,5	103,7	188,2
Ostali direktni porezi	8,2	8,2	16,3
Doprinosi	0,0	0,0	0,0
Neporezni prihodi	133,8	162,6	296,4
Grantovi	7,3	3,7	10,9
Ostali prihodi	0,0	0,0	0,0
Rashodi	1.211,0	1.465,3	2.676,3
Bruto plaće i naknade	672,7	683,7	1.356,4
Izdaci za materijal i usluge	87,1	131,9	218,9
Subvencije i transferi	379,7	503,3	883,0
Kamate	19,9	36,6	56,5
Kamate na ino-dug	16,5	33,1	49,6
Kamate na unutrašnji dug	3,4	3,5	6,9
Ostala tekuća potrošnja	46,6	84,6	131,2
Kapitalni izdaci	8,3	32,6	40,9
Ostali izdaci	13,8	25,6	39,3
Primljene otplate datih zajmova (neto) i kapitalni dobiti	-17,0	-32,9	-49,9
Bilans	40,9	-10,5	30,4
Finansiranje	-40,9	10,5	-30,4

Tabela 2.

Bosansko-podrinjski kanton, I-V 2011.

	I	II	III	IV	V	Q1	Q2	I-V 2011
1 Prihodi (11+12+13+14)	3.697.249	2.791.961	3.071.111	2.847.705	3.319.509	9.560.321	6.167.215	15.727.536
11 Prihodi od poreza	2.458.008	2.272.590	2.579.410	2.473.520	2.751.851	7.310.007	5.225.371	12.535.378
Porezi na dohodak i dobit	185.229	231.726	260.066	266.829	254.359	677.021	521.188	1.198.210
Porez na imovinu	36.696	57.396	17.098	18.943	32.594	111.190	51.537	162.727
Indirektni porezi	2.236.037	1.983.262	2.302.100	2.187.529	2.464.619	6.521.399	4.652.148	11.173.547
Ostali porezi	45	205	147	219	279	397	498	895
12 Neporezni prihodi	333.662	249.238	296.102	256.423	257.152	879.002	513.575	1.392.577
13 Grantovi	897.894	266.564	187.133	113.492	307.750	1.351.591	421.242	1.772.833
14 Ostali prihodi	7.686	3.569	8.466	4.271	2.756	19.721	7.027	26.748
2 Rashodi (21+22)	2.785.359	3.139.473	3.183.829	3.212.852	3.007.930	9.108.660	6.220.782	15.329.442
21 Tekući izdaci	2.785.359	3.139.473	3.182.929	3.212.852	3.008.178	9.107.760	6.221.030	15.328.791
Bruto plaće i naknade	1.806.673	1.845.386	1.884.689	1.874.802	1.847.800	5.536.748	3.722.602	9.259.351
Izdaci za materijal i usluge	250.893	490.418	380.919	340.401	289.200	1.122.231	629.600	1.751.831
Grantovi	679.792	803.295	916.989	997.361	870.937	2.400.075	1.868.298	4.268.373
Izdaci za kamate i ostale naknade	48.001	373	332	288	242	48.706	530	49.236
Doznake nižim potrošackim jedinicama	0	0	0	0	0	0	0	0
22 Neto pozajmljivanje*	0	0	900	0	-249	900	-249	651
3 Neto nabavka nefinansijskih sredstava	16.181	38.022	73.619	131.687	58.399	127.822	190.085	317.907
4 Vladin suficit/deficit (1-2-3)	895.709	-385.534	-186.337	-496.833	253.181	323.839	-243.652	80.187
5 Neto finansiranje**	-144.272	-14.754	-14.623	-14.291	-14.291	-173.649	-28.582	-202.231

Tabela 3.1.

Posavski kanton, I-V 2011.

	I	II	III	IV	V	Q1	Q2	I-V 2011
1 Prihodi (11+12+13+14)	2.418.228	2.345.460	3.060.083	2.793.428	2.634.478	7.823.771	5.427.907	13.251.677
11 Prihodi od poreza	1.968.419	1.781.395	2.407.635	2.101.183	2.165.674	6.157.450	4.266.856	10.424.306
Porezi na dohodak i dobit	277.172	283.313	668.178	411.946	284.236	1.228.663	696.181	1.924.845
Porez na imovinu	42.007	27.496	38.594	52.805	29.657	108.097	82.462	190.559
Indirektni porezi	1.645.781	1.469.687	1.698.888	1.635.617	1.851.088	4.814.355	3.486.705	8.301.060
Ostali porezi	3.459	900	1.976	815	693	6.335	1.508	7.842
12 Neporezni prihodi	423.076	492.210	452.867	670.958	447.517	1.368.153	1.118.475	2.486.628
13 Grantovi	26.733	71.855	199.581	21.288	21.288	298.168	42.575	340.743
14 Ostali prihodi	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Rashodi (21+22)	2.409.825	2.784.678	3.132.213	2.474.128	2.669.680	8.326.717	5.143.808	13.470.524
21 Tekući izdaci	2.409.825	2.784.678	3.132.213	2.474.128	2.669.680	8.326.717	5.143.808	13.470.524
Bruto plaće i naknade	1.674.885	1.702.412	1.735.081	1.684.256	1.713.396	5.112.378	3.397.652	8.510.030
Izdaci za materijal i usluge	648.172	492.587	551.235	415.968	433.042	1.691.994	849.009	2.541.003
Grantovi	73.515	588.981	845.178	373.163	504.498	1.507.673	877.660	2.385.334
Izdaci za kamate i ostale naknade	13.255	699	718	741	18.745	14.672	19.486	34.158
Doznake nižim potrošackim jedinicama	0	0	0	0	0	0	0	0
22 Neto pozajmljivanje*	0	0	0	0	0	0	0	0
3 Neto nabavka nefinansijskih sredstava	28.916	116.681	42.080	87.745	231.490	187.677	319.235	506.912
4 Vladin suficit/deficit (1-2-3)	-20.514	-555.900	-114.210	231.555	-266.691	-690.623	-35.136	-725.759
5 Neto finansiranje**	-30.494	0	0	0	0	-30.494	0	-30.494

Tabela 3.2.

Srednjobosanski kanton, I-V 2011.

	I	II	III	IV	V	Q1	Q2	I-V 2011
1 Prihodi (11+12+13+14)	15.495.042	13.683.684	16.312.551	15.396.256	18.627.517	45.491.276	34.023.773	79.515.049
11 Prihodi od poreza	13.084.890	11.569.724	13.685.389	12.805.571	16.156.149	38.340.002	28.961.720	67.301.722
Porezi na dohodak i dobit	1.747.848	1.305.155	1.854.480	1.619.010	3.512.188	4.907.483	5.131.198	10.038.681
Porez na imovinu	318.525	415.126	438.206	379.821	471.008	1.171.858	850.829	2.022.687
Indirektni porezi	11.003.501	9.830.696	11.370.461	10.792.701	12.149.748	32.204.658	22.942.449	55.147.107
Ostali porezi	15.016	18.747	22.241	14.039	23.205	56.003	37.243	93.246
12 Neporezni prihodi	2.076.006	1.976.674	2.358.588	2.170.051	2.203.043	6.411.268	4.373.094	10.784.362
13 Grantovi	334.146	137.286	268.574	420.634	268.325	740.006	688.959	1.428.965
14 Ostali prihodi	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Rashodi (21+22)	12.163.282	13.464.450	13.515.646	14.487.272	14.705.955	39.143.378	29.193.227	68.336.605
21 Tekući izdaci	12.163.282	13.464.450	13.515.646	14.487.272	14.705.955	39.143.378	29.193.227	68.336.605
Bruto plaće i naknade	8.799.259	9.225.131	9.499.622	9.272.416	9.243.647	27.524.012	18.516.063	46.040.075
Izdaci za materijal i usluge	1.720.596	1.984.504	1.930.090	1.865.428	1.392.166	5.635.190	3.257.595	8.892.785
Grantovi	1.571.326	2.098.362	1.950.279	3.235.329	3.909.572	5.619.967	7.144.900	12.764.868
Izdaci za kamate i ostale naknade	66.436	50.377	38.473	56.953	96.712	155.286	153.665	308.951
Doznake nižim potrošačkim jedinicama	5.665	106.076	97.181	57.146	63.858	208.922	121.004	329.927
22 Neto pozajmljivanje*	0	0	0	0	0	0	0	0
3 Neto nabavka nefinansijskih sredstava	124.740	60.124	-26.462	262.232	579.511	158.402	841.743	1.000.144
4 Vladin suficit/deficit (1-2-3)	3.207.020	159.109	2.823.367	646.752	3.342.051	6.189.497	3.988.803	10.178.299
5 Neto finansiranje**	-115.007	-116.443	-113.615	-115.646	-114.473	-345.065	-230.119	-575.184

Tabela 3.3.

Zeničko-dobojski kanton, I-V 2011.

	I	II	III	IV	V	Q1	Q2	I-V 2011
1 Prihodi (11+12+13+14)	24.847.604	22.801.928	25.887.529	24.695.975	28.903.255	73.537.061	53.599.229	127.136.291
11 Prihodi od poreza	20.009.986	18.605.517	21.745.997	20.545.454	23.770.071	60.361.500	44.315.524	104.677.024
Porezi na dohodak i dobit	2.436.628	2.697.545	3.788.572	3.582.439	4.490.411	8.922.744	8.072.850	16.995.594
Porez na imovinu	466.703	487.759	391.083	402.428	534.250	1.345.545	936.678	2.282.223
Indirektni porezi	17.103.788	15.418.125	17.564.086	16.557.453	18.738.484	50.085.999	35.295.938	85.381.937
Ostali porezi	2.866	2.089	2.256	3.133	6.926	7.211	10.059	17.270
12 Neporezni prihodi	4.418.407	3.599.969	3.677.229	3.858.915	4.690.818	11.695.605	8.549.733	20.245.337
13 Grantovi	403.173	596.443	464.302	289.275	442.366	1.463.919	731.641	2.195.560
14 Ostali prihodi	16.038	0	0	2.331	0	16.038	2.331	18.369
2 Rashodi (21+22)	20.812.372	24.958.408	26.169.895	25.780.747	24.963.224	71.940.676	50.743.971	122.684.647
21 Tekući izdaci	20.812.372	24.958.408	26.169.895	25.780.747	24.963.224	71.940.676	50.743.971	122.684.647
Bruto plaće i naknade	13.686.538	14.242.263	15.053.495	14.892.157	15.053.948	42.982.296	29.946.105	72.928.401
Izdaci za materijal i usluge	3.148.473	4.986.701	5.021.479	4.286.085	3.976.155	13.156.653	8.262.240	21.418.892
Grantovi	3.834.092	5.561.855	5.767.959	6.508.476	5.755.020	15.163.906	12.263.496	27.427.402
Izdaci za kamate i ostale naknade	131.000	16.000	77.059	15.325	78.702	224.059	94.027	318.085
Doznake nižim potrošačkim jedinicama	12.270	151.590	249.903	78.703	99.400	413.763	178.103	591.867
22 Neto pozajmljivanje*	0	0	0	0	0	0	0	0
3 Neto nabavka nefinansijskih sredstava	212.125	563.877	937.346	1.412.500	1.862.315	1.713.348	3.274.815	4.988.163
4 Vladin suficit/deficit (1-2-3)	3.823.106	-2.720.357	-1.219.713	-2.497.271	2.077.715	-116.963	-419.556	-536.520
5 Neto finansiranje**	-130.364	-11.167	1.000.000	-1.000	497.167	858.469	496.167	1.354.636

Tabela 3.4.

Zapadnohercegovački kanton, I-VI 2011.

	I	II	III	IV	V	VI	Q1	Q2	I-VI 2011
1 Prihodi (11+12+13+14)	6.383.860	6.324.170	9.487.345	7.476.649	7.470.798	8.487.875	22.195.376	23.435.322	45.630.698
11 Prihodi od poreza	5.302.509	4.908.246	7.704.580	6.119.850	5.835.272	7.304.805	17.915.335	19.259.926	37.175.261
Porezi na dohodak i dobit	1.000.130	1.033.332	3.316.684	1.911.862	1.369.581	1.967.629	5.350.146	5.249.072	10.599.218
Porez na imovinu	182.459	241.592	297.482	130.384	123.635	134.796	721.533	388.815	1.110.348
Indirektni porezi	4.044.846	3.619.005	4.062.373	4.053.752	4.325.606	5.184.554	11.726.225	13.563.912	25.290.137
Ostali porezi	75.074	14.318	28.040	23.852	16.449	17.826	117.431	58.127	175.559
12 Neporezni prihodi	1.025.771	1.398.059	1.737.165	1.222.108	1.256.893	967.111	4.160.995	3.446.111	7.607.106
13 Grantovi	55.581	17.865	45.600	134.691	378.634	215.960	119.046	729.285	848.330
14 Ostali prihodi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Rashodi (21+22)	5.946.209	7.759.915	7.262.244	6.950.964	7.238.335	6.911.131	20.968.369	21.100.430	42.068.798
21 Tekući izdaci	5.946.209	7.759.915	7.262.244	6.950.964	7.238.335	6.911.131	20.968.369	21.100.430	42.068.798
Bruto plaće i naknade	4.228.682	4.499.391	4.768.105	4.782.014	4.772.539	4.553.891	13.496.178	14.108.444	27.604.622
Izdaci za materijal i usluge	944.132	1.287.042	937.446	782.406	1.136.274	655.475	3.168.620	2.574.155	5.742.775
Grantovi	435.656	1.605.707	1.186.298	1.210.091	1.007.091	1.364.426	3.227.661	3.581.608	6.809.269
Izdaci za kamate i ostale naknade	73.458	101.888	87.896	109.373	88.484	75.968	263.242	273.824	537.066
Doznake nižim potrošačkim jedinicama	264.281	265.888	282.498	67.080	233.947	261.372	812.667	562.399	1.375.066
22 Neto pozajmljivanje*	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3 Neto nabavka nefinansijskih sredstava	-10.270	133.816	-711	97.896	103.890	54.589	122.835	256.375	379.210
4 Vladin suficit/deficit (1-2-3)	447.921	-1.569.562	2.225.813	427.789	128.573	1.522.155	1.104.172	2.078.518	3.182.689
5 Neto finansiranje**	-511.902	-587.157	-525.810	-290.139	-208.655	-257.348	-1.624.868	-756.142	-2.381.010

Tabela 3.5.